

عنكبوتی غول پیکر به نام

رطیل

نویسنده : مهندس یاشا محمدی رفیع

بسیاری از افراد دچار نوعی بیماری روانی به نام آراکنو فوبیا یا عنکبوت ترسی می باشند و به همین علت آنان از هر گونه عنکبوتیان منجمله رطیلها وحشت دارند در حالیکه به جرات می توان گفت رطیل یکی از مخلوقات شگفت انگیز و بسیار جالب توجه خداوند بزرگ و مهربان است .

بسیاری از ما در مورد عنکبوتیان دیدگاه نادرستی داریم و مسئول عمده این قضیه سینما و تلویزیون است که در بسیاری از فیلمها و برنامه ها به نادرستی بر ضد این مخلوق حیرت انگیز ، شایعه پراکنی کرده و عنکبوتیان را موجوداتی کشنده و مرگبار توصیف می کند. عنکبوتیان همانند سایر موجودات روشها و امکاناتی برای دفاع از خود یا شکار دارند و تعداد بسیار کمی از عنکبوتیان هستند که می توانند منجر به مرگ انسان شوند اما باید بدانید تعداد انسانی که به دلیل حمله سگهای دست آموز در کشور های اروپایی یا آمریکایی می میرند دهها برابر بیشتر از افرادی است که در اثر سم یا گزش عنکبوتیان کشته شده اند.

رطیل عنوانی است که برای توصیف گروهی از عنکبوتیان بسیار بزرگ و پشمالو مورد استفاده قرار می گیرد. جالب است بدانید که تا بحال در حدود ۹۰۰ گونه رطیل شناسایی شده اند.

در زبان انگلیسی رطیل را معمولا به نام Tarantula می شناسند . این عنوان از Taranto (نام شهری در جنوب ایتالیا)، مشتق گردیده است . اما در سایر نقاط جهان رطیل اسامی خاص خود را دارد در آفریقا به عنکبوت بابون ، در استرالیا به نام عنکبوت سوت زن و در بعضی نقاط دیگر به آن میگال گویند.

از دیدگاه جانور شناسی رطیل در شاخه (Phylum) بند پایان (Arthropoda) قرار می گیرد این اصطلاح از دو کلمه یونانی مشتق شده است ؛ Arthros به معنی بند و Podos به معنی پا .

اصطلاح Arthropoda بیان می کند که اعضاء متعلق به این شاخه دارای اجزای بند بند هستند. شاخه بند پایان بزرگترین شاخه در میان جانوران و به نوعی همه جانداران است و گوناگونی بند پایان به تنهایی از سایر گونه های جانوری بیشتر می باشد و جالب است بدانید که در حدود ۷۵٪ بند پایان را حشرات تشکیل می دهند. بند پایان نیز به دو زیر شاخه بزرگ تقسیم می شوند:

✱ آنتن داران (Antennata) که شامل سه رده حشرات ، سخت پوستان و هزارپایان است

✱ کلیسرداران (Chelicerata) که شامل عنکبوتیان (Arachnida) است.

پس در نهایت می توان گفت رطیل جانوری است که در شاخه بندپایان زیر شاخه کلیسرداران و در کلاس عنکبوتیان قرار دارد.

اما همینجا بد نیست کمی در مورد اصطلاح کلیسر (Cheliceræ) توضیح دهیم. کلیسر ها از اجزاء اصلی دهانی عنکبوتیان است که در نهایت به فنگها (Fang) ختم می شوند . فنگ را می توان به نوعی دندان نیش تشبیه کرد.

همانطور که در تصویر مشخص است کلیسرها در زیر چشمها قرار گرفته اند و مستقیماً می توانند طعمه را به دهان برسانند. لازم به ذکر است که دهان عنکبوتیان فاقد بخشهای جونده است.

قبل از ادامه بحث لازم است نکته ای را به صورت کلی مورد بررسی قرار دهیم. در دنیای جانوران اصطلاحی به نام Venom داریم که اگر در فرهنگ لغات بررسی کنید معادل زهر یا سم به آن نسبت داده شده است همچنین اصلاح دیگری به نام Toxin داریم که معادل آن را نیز سم یا زهرآبه نامیده اند اما این دو اصطلاح با هم متفاوتند در واقع ونوم ترکیبی از چند نوع توکسین است که توسط بعضی از جانوران به منظور شکار یا دفاع مورد استفاده قرار می گیرد. من کلمه مناسبی را که دقیقاً این دو را از هم متمایز کند نیافتم و به همین علت در ادامه کار من از کلمه ونوم استفاده می کنم. طیف گسترده ای از جانوران از ونوم استفاده می کنند؛ مارها، عنکبوتها، عقرب، بسیاری از حشرات، زنبور، بعضی از هزارپایان، مارمولک، بعضی از انواع مورچه ها، بعضی از ماهیها و همه و همه جاندارانی هستند که از ونوم برای دفاع و شکار بهره می برند.

تمامی عنکبوتها قادر به ساخت ونوم هستند (البته دو نوع عنکبوت قادر به تولید ونوم نیستند که در مقایسه با گستردگی گونه های سازنده ونوم معمولاً ذکر می شود از آنها به میان نمی آید) و رطیلها نیز از این امر مستثنی نیستند، غدد سازنده ونوم رطیلها در کلیسرها قرار دارد، ونوم تولید شده در زمان گزش، از راه فنگ به بدن هدف راه می یابد. اطراف غدد سازنده ونوم ماهیچه هایی قرار دارد، فشار این ماهیچه ها می تواند باعث خروج ونوم از فنگها شود. از این ونوم برای گیج کردن، کشتن و در نهایت تسریع فرآیند حل شدن بدن قربانی استفاده می شود. در همین جا لازم است یک نکته را برای همه خوانندگان متذکر شوم "در حدود ۹۸٪ عنکبوتها برای انسان خطری ندارند و فقط ۴ گونه از عنکبوتها می توانند برای انسان خطرناک و کشنده باشند". بسیاری از رطیلها ظاهری ترسناک دارند ولی تقریباً هیچ رطیل واقعی وجود ندارد که گزش آن برای انسان مستقیماً مرگ آور باشد اما این گزش معمولاً آثار جانبی خاص خود را دارد. تا این زمان تحقیق جامعی بر روی عواقب گزش رطیلها انجام نشده است و نکات زیادی در پرده ابهام وجود دارد اما گزش بعضی از رطیلها اثری همانند نیش زنبور دارد، گزارشهایی وجود دارد که نشان می دهد گزش بعضی از رطیلها بسیار دردناک و آزاردهنده است. بعضی از رطیلها می توانند واکنشهای آلرژیک نسبتاً شدیدی را ایجاد

کنند و در نهایت در صورت گزشهای عمقی توسط رطیل‌های بزرگ امکان ایجاد عفونتهای در دسرساز زیاد است. به همه شما توصیه می‌کنم که ۱- بی دلیل از عنکبوتها یا رطیلها نترسید. ۲- بی دلیل خود را در معرض گزش رطیلها قرار ندهید و جانور را به دفاع یا حمله تحریک نکنید. ۳- در صورت گزیدگی خونسردی خود را از دست ندهید و اعمال زیر را تا حد ممکن انجام دهید.

محل گزیدگی را با آب و صابون بشویید و اگر ممکن است آن را پایین تر از قلب نگه دارید. بهترین حالت این است که فرد گزیده شده را به پشت خوابانیده، محل گزش را پایین تر از قلب قرار داده و در محل گزیدگی یک کیسه یخ قرار دهید و شخص را به پزشک برسانید. در بالای محل گزیدگی می‌توان از باندهای لاستیکی استفاده کرد.

اگر احیاناً بیمار دچار ایست یا اختلال تنفسی شد تنفس مصنوعی تا رسیدن به پزشک توصیه می‌شود. موارد فوق عمومی نیست ولی فراموش نکنید که گزش رطیل چه کوچک یا بزرگ را جدی بگیرید و بدون ترس یا دستپاچگی محل گزش را تمیز کرده و خود را به پزشک برسانید ((در ضمن برای کاهش درد رطیل گزیدگی از آسپرین استفاده نکنید زیرا ممکن است منجر به تشدید علائم شود))

رطیلها همانند دیگر عنکبوتیان دارای هشت پا هستند. این چهار جفت پای حرکتی در دو طرف بدن رطیل قرار گرفته اند. در کنار کلیسرها، دو زائده که بسیار شبیه به پاهای رطیل است اما اندازه آنها کوچکتر است، قرار گرفته اند که به آنها PEDIPALP گویند و نباید آنها را با پاهای حرکتی رطیل اشتباه کرد.

بدن رطیلها از دو قسمت اصلی تشکیل شده است:

۱. پروزوما (PROSOMA) یا CEPHALOTHORAX

۲. اپیستوزوما (OPISTHOSOMA)

بسته به نوع و گونه اندازه بدن رطیلهها بین ۲.۵ الی ۱۰ سانتی متر متغییر است (منظور اندازه پروزوما و اپیستوزوما است بدون در نظر گرفتن پاها است) اما معمولاً در مورد اندازه رطیلهها به اصطلاح LEG SPAN (فاصله پا) برخورد می کنیم که دو تعریف برای آن وجود دارد . بعضی از جانور شناسان LEG SPAN را فاصله میان نوک آخرین پا تا نوک اولین پا در یک سمت بدن جانور می دانند و بعضی دیگر LEG SPAN را فاصله نوک اولین پا در یک سمت تا نوک آخرین پا در سمت دیگر می دانند. دارنده رکورد LEG SPAN نوعی رطیل با نام علمی Pseudotheraphosa apophysis است که لگ اسپن آن در حدود ۳۳ سانتی متر می باشد.

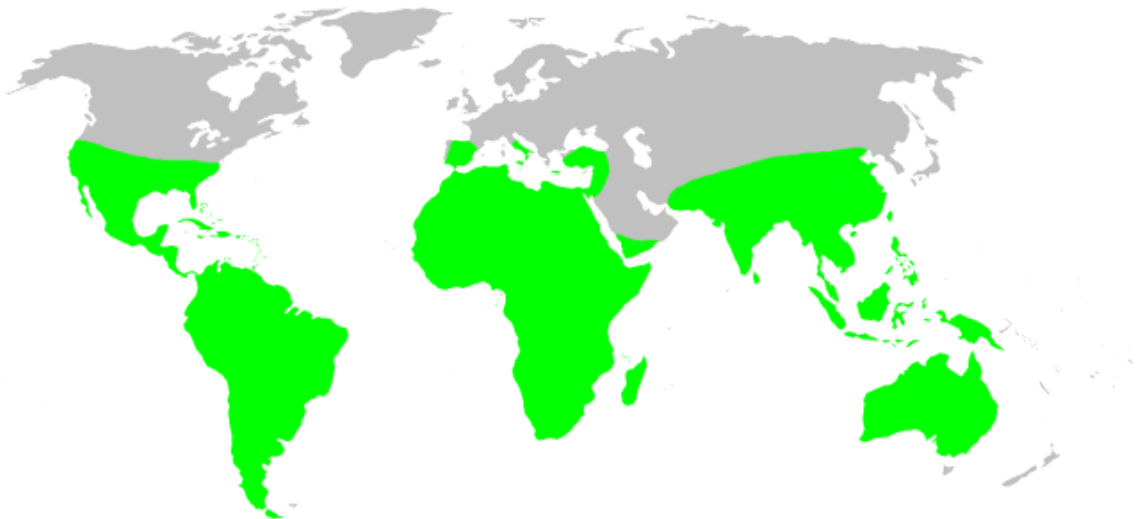
همانطور که ذکر شد بر بدن رطیل از موهایی پوشیده است که حالت پشمالویی به جانور می دهد . این موها به لمس شدن ، حرارت و بو حساس می باشند در بعضی از گونه ها بر روی اپیستوزوما حجم متراکمی از موهای گزنده وجود دارد که به نوعی سلاح تدافعی جانور محسوب می شوند معمولاً رطیلهای دارای موی گزنده در آمریکای شمالی و جنوبی یافت می شوند. یافت و شکل این موها به حالت خاردار بوده و می تواند برای جانورانی نظیر موش کشنده باشند . بعضی از انسانها به این موها به شدت حساس بوده و در صورت تماس پوست با این موهای گزنده پوست دچار خارش و تحریک شده و در موارد حاد جوش یا تاول نیز ایجاد می شود. معمولاً رطیلهای دارای موی گزنده قدرت پرتاب این موها را نیز دارند . رطیل با استفاده از پاهای عقبی موهای گزنده به سمت هدف پرتاب می کنند. عمل پرتاب این موها علاوه بر اهداف دفاعی یا تهاجمی ، برای امور دیگری نظیر تعیین مرزهای قلمرو جانور ، استفاده می شود. موهای گزنده رشد دوباره ندارند و فقط در پوست اندازی تجدید می شوند. تراکم موهای گزنده به گونه رطیل وابسته است اما رطیلی به نام Theraphosa Blondi وجود دارد که این رطیل در نزد

عموم به رطیل پرنده خوار مشهور است و بدترین نوع موهای گزنده در میان رطیله‌ها را دارا می‌باشد. فراموش نکنید که موهای گزنده پرتاب شده می‌تواند برای چشم و ریه بسیار مضر و آسیب‌رسان باشد و در بعضی موارد باعث ایجاد صدمات پایدار در چشم شده است. بعضی از گزارش‌ها بر روی آلرژی‌زا بودن این موها تکیه دارند. به چند دلیل توصیه می‌کنم که سعی کنید به رطیله‌ها دست نزنید و اگر این کار لازم شد از پنس مخصوص و یا حداقل از دستکش استفاده کنید یکی از این دلایل وجود همین موها است.

رطیله‌ها بر اساس چند عامل طبقه‌بندی می‌شوند که در این مقاله به بعضی از این طبقه‌بندی‌ها اشاره می‌کنیم.

رطیله‌ها از نظر محل زندگی و شکار به دو گروه تقسیم می‌شوند: رطیله‌های درخت‌زی و رطیله‌های زمین‌زی.

رطیله‌ها همانند دیگر عنکبوتیان در بسیاری از نقاط زمین یافت می‌شوند اما عمده پراکندگی جغرافیایی آنها در آمریکای شمالی و جنوبی، اروپا، استرالیا، آفریقا و جنوب آسیا است. قابل توجه است که بیشترین تمرکز تعداد و گونه رطیله‌ها در آمریکای جنوبی است. همانطور که بر روی نقشه پراکندگی رطیله‌ها مشهود است این جانور در مناطق گرمسیر زمین زندگی می‌کند.

از لحاظ موقعیت جغرافیایی رطیله‌ها به دو گروه بزرگ تقسیم می‌شوند؛ رطیله‌های دنیای جدید (NEW WORLD) و رطیله‌های دنیای قدیم (OLD WORLD). رطیله‌های دنیای جدید در آمریکای شمالی و جنوبی قرار دارند و رطیله‌های دنیای قدیم در آفریقا، آسیا و ... سکونت دارند. نکته‌ای قابل توجه در این تقسیم‌بندی وجود دارد و آن اینکه موهای گزنده فقط ویژه رطیله‌های دنیای جدید بوده و در رطیله‌های دنیای قدیم به صورت معمول موهای گزنده دیده نشده است. این بدان معنی است که معمولاً رطیله‌های دنیای جدید در اولین قدم برای دفاع از موهای گزنده خود استفاده می‌کنند اما رطیله‌های دنیای قدیم به دلیل آنکه فاقد این سلاح هستند و نوم‌قویتری (از دید پزشکی) در اختیار دارند و تمایل حمله به مهاجمین نیز در رطیله‌های دنیای قدیم بیش‌تر است.

تمامی رطیله‌ها چه زمینی و چه درختی قادر به تنیدن تار می‌باشند. تقریباً اکثر گونه‌های درخت‌زی با استفاده از تار، لانه‌هایی به نام Tube Web یا تار لوله‌ای ایجاد کرده و در آن زندگی می‌کنند. رطیله‌های زمینی نیز از لحاظ محل زندگی به دو گروه تقسیم می‌شوند؛ رطیله‌هایی که در نقب‌های زیر زمینی زندگی کرده و در آن نقب با استفاده از تار مسیرهایی تونل مانند ایجاد می‌کنند تا شکارهای سرگردان را در این تارها به دام اندازند و رطیله‌هایی که خانه خود را بر روی زمین می‌سازند.

رطیله‌ها گوشت‌خوارند و غذای اصلی بسیاری از رطیله‌ها، انواع حشرات می‌باشد. حشراتی نظیر جیرجیرک، سوسک، ملخ و یا حتی رطیله‌ها و عنکبوت‌های کوچکتر در فهرست غذایی رطیله‌ها قرار گرفته‌اند البته رطیله‌های بزرگ قادر به شکار و خوردن مارمولک، قورباغه، مارهای کوچک، موش و یا حتی پرندگان کوچک نیز می‌باشند. در کل رطیل موجودی است که به توازن چرخه‌های بیولوژیکی کمک بسیار می‌کند و با تغذیه از حشرات و موجوداتی نظیر آنها باعث تعادل و پایداری محیط زیست می‌شود.

در میان عنکبوتیان، رطیله‌ها به نوعی رکورد دار طول عمر می‌باشند و بعضی از گونه‌ها می‌توانند بیش از ۳۰ سال زندگی کنند.

رطیله‌ها نسبت به غذای خود خیلی سخت گیر نمی‌باشند همچنین بسیاری از گونه‌ها نسبت به کمبود و یا عدم وجود غذا مقاوم هستند به شکلی که بعضی از انواع رطیله‌ها می‌توانند ماه‌ها بدون غذا زنده بمانند. همانطور که ذکر شد دهان رطیل فاقد قسمت‌های جونده است و از لحاظ ظاهری همانند یک نی کوتاه است که جانور توسط آن فقط قادر به مکیدن است. رطیل توسط فن‌گه‌ها طعمه را به دهان رسانده و توسط دهان مکند، مایعات (شیره) طعمه را می‌مکند. اگر طعمه بزرگ باشد همانند موش و یا پرندگان کوچک، ابتدا رطیل آنرا قطعه‌قطعه کرده و سپس توسط مایعات شیمیایی خاصی که توسط فن‌گه‌ها ترشح می‌شود یک نوع عملیات پیش هضم بر روی این قطعات انجام می‌شود؛ این مایع شیمیایی همانند شیره گوارشی عمل می‌کند. عمل مکش شیره شکار نه فقط توسط رطیله‌ها بلکه توسط همه عنکبوتیان انجام می‌شود.

دستگاه هاضمه رطیل همانند لوله‌ای است که در تمام طول بدن جانور امتداد دارد. در قسمت پروزوما این لوله عریض‌تر بوده و به گونه‌ای شکل گرفته است که قادر به ایجاد عملیات مکش باشد در واقع می‌توانیم بگوییم که در پروزوما معده مکند جانور قرار گرفته است، معده مکند به عضلاتی قوی مجهز است که انقباض و انبساط این عضلات باعث مکش می‌شود. قدرت این مکش به گونه‌ای است که تمام مایعات درون بدن طعمه را تخلیه می‌کند. در ادامه شیرابه وارد قسمت دیگری از لوله گوارشی (که روده جانور است) شده و در آنجا اجزای شیرابه به گونه‌ای خرد و کوچک می‌شوند که امکان گذر این اجزا از دیواره روده فراهم شود. مواد غذایی جذب شده وارد هیمولیمف (جریان خون رطیل شده و توسط آن در سراسر بدن توزیع می‌شوند).

دستگاه گردش خون رطیل همانند سایر عنکبوتیان، دستگاه گردش خون باز است (برخلاف مهره‌داران که دستگاه گردش خون بسته دارند) در این حالت خون در رگ‌های بسته جریان ندارد بلکه خون همانند مایعی در سراسر بدن گردش دارد. خون رطیل بر خلاف خون پستانداران، فاقد گلبول‌های قرمز است پس می‌توان گفت که خون رطیل یک

خون واقعی نیست بلکه مایعی است که در آن پروتئین های حامل اکسیژن وجود دارد ؛ این مایع را هیمولیمف (HAEMOLYMPH) می نامند. در دستگاه گردش خون رطیل تنها رگ موجود قلب جانور است که همانند یک لوله بلند و ظریف در قسمت بالایی اپیستوزوما قرار گرفته است . اما قلب رطیل همانند دیگر اجزا دستگاه گردش خون نیز با قلب مهره داران متفاوت است ، قلب رطیل از نوع نروژنیک است یعنی آنچه باعث ایجاد و تنظیم ضربان می شود سلولهای عصبی هستند نه ماهیچه ها (قلب پستانداران از نوع مایژنیک است یعنی ضربان در آن توسط ماهیچه های قلب ایجاد می شود). ضربان قلب باعث پمپاژ خون به کانالهایی می شود که به آنها سینوس خونی گفته می شود و از طریق این سینوسها خون در سراسر بدن جانور جریان می یابد. به دلیل این نوع سیستم گردش خون و هیمولیمف ، رطیلهها به شدت نسبت به صدمات وارده به پوسته خارجی ((همانطور که ذکر شد رطیل فاقد اسکلت است و از یک پوشش سخت خارجی بهره می برد ((آسیب پذیر هستند ، اگر شکافی در پوسته ایجاد شود هیمولیمف به سرعت از بدن خارج شده و جانور می میرد مگر آنکه شکاف بقدری کوچک باشد که هیمولیمف خارج شده ، خشک شده و سوراخ را مسدود نماید.

اما بد نیست نگاهی نیز به سیستم عصبی رطیل داشته باشیم ، مرکز سیستم عصبی یا مغز در پروزوما قرار گرفته است ، محل دقیق مغز در ناحیه پایینی پروزوما است ، این بدان معنی است که بر خلاف تصور بسیاری از افراد مغز رطیل در قسمت جلویی پروزوما ((بعد از بخش دهانی)) قرار ندارد.

اما از لحاظ درک محیط رطیل به شدت به حسگرهای خود وابسته است ، باوجودی که رطیلهها هشت چشم دارند اما جانور بیش از آنکه از چشمهایش برای زندگی استفاده کند از حسگرهایش بهره می برد و انصافا رطیلهها حسگرهایی بسیار حساس و دقیق دارند ، این حسگرها می توانند ترکیبات شیمیایی ، حرکت ، جهت باد و حتی صدا را تشخیص دهند ؛ لازم به ذکر است که رطیلهها به شدت نسبت به فرومونها عکس العمل نشان می دهند.

رطیلهها هشت چشم دارند که در دو ردیف چهارتایی در قسمت جلویی پروزوما ، بالای کلیسرها قرار گرفته اند ، بسیاری از انواع رطیلهها فقط می تواند روشنایی ، تاریکی و حرکت را ببینند و قادر به مشاهده جزئیات اطراف نیستند . بد نیست بدانید که دید رطیلههای درختی از رطیلههای زمینی بهتر است.

همانند دیگر عنکبوتیان ، رطیلهها فاقد اسکلت داخلی و ستون فقرات بوده و یک پوسته خارجی ماهیچه و اندامها را در میان گرفته است به همین دلیل همراه با رشد رطیل ، فرآیند پوست اندازی (Molting) گریز ناپذیر است. در عمل پوست اندازی رطیلهها ،

همانند مارها ، از پوسته قدیمی خود خارج می شوند . پوست اندازی برای رطیل عمل مشکلی محسوب شده و هربار پوست اندازی نیازمند صرف انرژی زیاد و تحمل لحظاتی سخت است. بسیاری از رطیلها دو هفته قبل از پوست اندازی از خوردن غذا صرفنظر می کنند همچنین در این زمان از مفاصل پاهای بعضی از رطیلها قطرات کوچکی از نوعی مایع شفاف خارج می شود که این امر نشان دهنده نزدیک شدن زمان پوست اندازی جانور است. می دانید که بدن رطیلها از مو پوشیده شده است در زمان نزدیک شدن فرآیند پوست اندازی موی موجود بر روی شکم بسیاری از انواع رطیلها ریخته و لکه ها یا نقاط فاقد مو بر روی بدن رطیل کاملاً مشهود می شود. قبل از شروع فرآیند پوست اندازی ، رطیل به پشت قرار می گیرد به شکلی که بسیاری از افراد ممکن است تصور نمایند که جانور مرده است ((به تصویر زیر دقت کنید))

در حین فرآیند پوست اندازی رطیل به شدت آسیب پذیر می شود به شکلی که اگر در این زمان به هر دلیل جانور جابجا شده و یا مجبور به حرکت شود ، مرگ آن حتمی خواهد بود. بسته به اندازه و نوع رطیل پوست اندازی در حدود ۱۵ دقیقه تا چند ساعت به طول می انجامد.

رطیلی که از پوست کهنه یا قبلی خود خارج شده است ، به شدت نرم و حساس است و تا حدود سه الی هفت روز سخت شدن پوسته جدید زمان می برد ؛ جالب است بدانید که تا زمان سخت شدن پوست رطیل به شدت زخم پذیر می شود به گونه ای که حتی یک جیرجیرک می تواند به شدت جانور را آسیب بزند و یا حتی از میان ببرد.

اما یکی از شگفتیهای جهان خلقت در زمان پوست اندازی رطیل قابل مشاهده است ، این پدیده جالب و حیرت انگیز را **REGENERATION** یا احیاء (باز زاد) می نامند. اگر رطیل یک پای خود را قبل از پوست اندازی از دست داده باشد پس از پوست اندازی یک پای جدید دیگر به دست خواهد آورد ((البته این پای دوم نسبت به پای اصلی کمی کوچکتر است))

رطیلها همانند هر موجود دیگر ، زمانی که مورد تهدید قرار می گیرند از خود دفاع می کنند در سطور پیشین در این مورد و ابزارهای دفاعی رطیل مطالبی را اجمالاً بررسی کرده ایم اما بد نیست در این مورد کمی بیشتر بدانیم.

زمانی که رطیل قصد حمله داشته باشد ، حالت تهدید آمیز (THREAT POSTURE) به خود می گیرد ، در این وضعیت رطیل پروژومای خود را به بالا آورده و همچنین پاهای

جلویی خود را به سمت بالا می گیرد. فنگها از پوشش کلیسر خارج شده و بسیاری از رطیل‌های صدایی شبیه به سوت یا هیس مار از خود تولید می کنند. در قدم بعدی رطیل با استفاده از پاهای جلویی (که بالا گرفته شده اند) به مهاجم حمله کرده و سعی در متوقف کردن او می کند ، اگر پس از این حرکت مهاجم دفع نشد رطیل‌های دنیای جدید با گردش بدن ، موهای گزنده را به خدمت گرفته و آنها را به سمت مهاجم پرتاب می کنند ؛ رطیلها اگر مهاجم را پر قدرت ببینند از فرار کردن هیچ ابایی ندارند اما اگر امکان فرار فراهم نشود در قدم بعدی رطیل به سمت مهاجم یورش برده و از فنگهای خود برای گزیدن هدف استفاده می کند. در اینجا لازم است که نکته ای را یاد آور شوم بسیاری از افراد گمان می کنند که رطیل به دلیل عادتش که کند حرکت کردن است ، جانور کند و کم سرعتی است اما این قضیه صحت ندارد ، اگر رطیل تحریک شود و در وضعیت دفاعی قرار گیرد می تواند حملاتی بسیار سریع به مهاجم داشته باشد و از فنگهای خود با سرعتی باورنکردنی استفاده کند. البته رطیل همانند سایر موجودات سعی می کند از خودش دفاع نماید و موجودی مهاجم نیست ، شما زمانی که وارد طبیعت می شوید بایستی به حق حیات همه موجودات احترام گذارید و حق ندارید به صرف آنکه قویتر هستید بدون دلیلی موجه موجودات زنده را از پای در آورید.

درست از که گونه های خاص و محدودی از عنکبوتها واقعا برای انسان خطرناک هستند اما بسیاری این عنکبوتها را با رطیل اشتباه می گیرند ، باز هم ذکر می کنم که تا بحال هیچ نوع رطیلی شناسایی نشده است که گزش آن مستقیما باعث مرگ انسان شود. یکی از مشهورترین موارد که متاسفانه در یک فیلم سینمایی نیز این اشتباه تکرار شد ، عنکبوت سرگردان برزیلی است که به دلیل جثه و ظاهرش با رطیلها اشتباه گرفته می شود. بعضی اوقات این عنکبوت در میان خوشه های موز پنهان شده و اینگونه با موزها جابجا می شوند (چند نوع عنکبوت وجود دارند که در میان خوشه های موز پنهان می شوند که به همه آنها BANANA SPIDER یا عنکبوت موز گویند) به همین دلیل به این عنکبوت ، عنکبوت موز نیز گویند. این عنکبوت در نواحی گرمسیر آمریکای مرکزی و جنوبی یافت می شود.

عنکبوت سرگردان برزیلی ونومی بسیار قوی و مهلک دارد و در کتاب رکوردهای گینس (چاپ سال ۲۰۰۷) در گروه سمی ترین موجودات روی زمین طبقه بندی شده است. این عنکبوت ، رطیل نیست اما اندازه بزرگ ۱۰ الی ۱۳ سانتی متر آن برای بسیاری شبهه رطیل بودن این عنکبوت بزرگ را تقویت می کند.

((عنكبوت سرگردان برزیلی))

عنكبوت مهلك ديگرى كه بسيارى آن را به عنوان رطيل مى شناسند اما از ديده گاه جانور شناسى رطيل نيست ، عنكبوت تارقيفى سيدنى نام دارد كه ونوم مهلكى دارد (البته در دهه ۸۰ ميلادى آنتى ونوم (پادزهر) اين عنكبوت كشف شد).
تارقيفى سيدنى بومى استراليا بوده و اندازه آن نسبتا بزرگ است رنگ آن سياه و ظاهر آن بسيار شبیه رطيل است . ونوم اين عنكبوت از چندين توکسين مختلف ساخته شده است و مى تواند آثار جانبى بسيار دردناک و در مواردى کشنده در انسان ايجاد نمايد (تارقيفى سيدنى در مقاله اى ديگر ، دقيق تر مورد بررسى قرار خواهد گرفت)

بر خلاف تصور عموم بسيارى از انواع رطيلها براى انسان بى ضرر هستند به شکلى كه در بعضى از كشورها نظير آمريكا ، انگلستان ، استراليا و ... رطيل در فهرست حيوانات خانگى قرار دارد و فروشگاههاى بزرگى براى عرضه طيف گسترده اى از رطيلها به خريداران ايجاد شده است . به عنوان يك حيوان خانگى رطيل بسيار آرام و بى صدا و سربراه است. براى نگهدارى رطيلها به فضاي كمى نياز مى باشد همچنين نگهدارى و تغذيه آنها بسيار سهل و ساده است.)) البته فراموش نكنيد نگهدارى از رطيل نياز به

شناخت کامل رطیل مورد نظر دارد تا شخص در معرض آسیب قرار نگیرد و رطیل‌های دارای موهای گزنده بایستی با دقت و توجه بیشتری مورد نگهداری قرار گیرند ، همچنین فنک‌های هر رطیلی چه کوچک و چه بزرگ را جدی بگیرد))

در بین انواع رطیل‌ها دو نوع آن در میان افراد به عنوان حیوان خانگی محبوبیت بسیار دارد ، Chilean rose به دلیل قیمت آن و Mexican redknee به دلیل زیبایی خیره کننده اش ؛ این دو نوع رطیل را می توان به راحتی نگهداری کرد و نسبت به حمل با دست ، عکس العملی نشان نمی دهند اما در مورد رطیل زیبای Cobalt blue باید در نظر داشت که نسبت به حمل با دست ، بسیار حساس می باشد.

قیمت یک رطیل در بازار حیوانات خانگی بسته به نوع و اندازه آن معمولاً بین ۲۰ الی ۵۰ هزار تومان متغیر است.

برای نگهداری رطیل می توان از یک ویواریوم (Vivarium) کوچک و ساده استفاده کرد (ویواریوم همانند آکواریوم است که برای نگهداری حیوانات و یا گیاهان به منظور مقاصد علمی و یا تفریحی استفاده می شود)

کف ویواریوم را با مخلوط نرم از خاک و خزه خشک شده می توان پوشاند ؛ برای رطیل‌های زمین زی باید ضخامت این مخلوط به حدی باشد که جانور قادر به حفر نقب باشد. همیشه بایستی دقت کرد که کف ویواریوم به حدی نرم باشد که سقوط رطیل بر روی سطح آن باعث آسیب دیدگی جانور نشود (پوسته رطیل در اثر سقوط ممکن شکسته شده و بر اثر خروج هیمولیمف از بین برود)

دمای مناسب برای ویواریوم بین ۲۴ الی ۲۷ و رطوبت بین ۴۰ الی ۸۰ درصد باید در نظر گرفته شود .

اما در پایان نگاهی کوتاه به بعضی از گونه های رطیل خواهیم داشت.

Brazilian Black

سیاه برزیلی

این رطیل نقب زن در جنگلهای گرمسیر برزیل زندگی می کند ، در میان نگهداران رطیل این نوع جایگاه خاصی دارد زیرا طبع آرامی دارد و به ندرت در وضعیت پرتاب موهای گزنده قرار می گیرد . سیاه برزیلی ذاتاً جانوری کند و آرام است.

Brazilian Pink

صورتی برزیلی

این رطیل زمین زی بزرگ در جنگلهای بارانی آمازون زندگی می کند ، رنگ صورتی این نوع رطیل بسیار چشم نواز و زیباست ولی فراموش نکنید که صورتی برزیلی به سرعت از موهای گزنده اش استفاده می کند.

Chilean Rose

رز شیلیایی

این رطیل در نواحی خشک کشور شیلی یافت می شود ، این طیل طبیعی بسیار آرام دارد و در بین رطیل‌های مورد نگهداری توسط علاقمندان رکورد اول را دارد.

Colombian Giant Red Leg

پاقرمز غول پیکر کلمبیایی

این رطیل بزرگ بومی جنگلهای بارانی کلمبیا است ، اندازه این رطیل در حدود ۲۰ سانتی متر است . در هنگامی که این جانور احساس تهدید کند رفتار عجیبی از خود بروز می دهد ، در ابتدا پاهایش را بالا و پایین می برد و زمانی که بیشتر برانگیخته شود با حرکات چرخشی پا سعی می کند که مهاجم را توسط زائده های تیز موجود در پاهایش زخمی کند.

Curly Hair

موفر فرفری

این رطیل زمین زی در جنگلهای گرمسیر آمریکای مرکزی یافت می شود ، این رطیل موجودی قوی و غیر پرخاشگر است و در اسارت زیاد دوام نمی آورد.

Fringed Ornamental

تزئینی حاشیه دار

این رطیل درخت زی بومی کشور سریلانکا بوده و رطیلی سریع است ، گزش این رطیل برای انسان دردسر زاست و از همین رو توصیه می شود که به هیچ عنوان این جانور تحریک نکرده و به آن دست نزنید. این رطیل طرحهای زیبایی بر روی بدن خود دارد.

Goliath Bird Eater

جالوت پرنده خوار

این رطیل بومی جنگلهای بارانی مناطق شمالی ، آمریکایی جنوبی است. این رطیل در میان عنکبوتیان یک غول واقعی محسوب می شود ، لگ اسپن این رطیل در حدود ۲۹ سانتی متر است و موهای گزنده آن بدترین و صدمه زننده ترین نوع در میان همه رطیلها است ؛ همچنین در جریان باشید که فنگهای این رطیل ۲.۵ سانتی متر طول دارد.

Mexican Fireleg

پاآتشی مکزیکی

پاآتشی مکزیکی بومی نواحی خشک مکزیک است و با این ذاتا حیوان مهاجمی نیست اما در پرتاب موهای گزنده اش با کمترین تحریک هیچ تردیدی نمی کند.

Mexican Red Leg

این رطیل زمین زی ، بومی نواحی کوهستانی جنوب مکزیک است. لگ اسپن این رطیل ۱۲ سانتی متر است . این رطیل نیز با احساس خطر موهای گزنده اش را پرتاب می کند.

Pink Toe

پنجه صورتی

این رطیل درختی در جنگلهای شمالی ، آمریکای جنوبی زندگی می کند ، این رطیل جانوری آرام است اما در صورت خطر می تواند جهشهای بلندی انجام دهد.

Usumbara Orange Baboon

بابون نارنجی اسومبارا

این رطیل در مناطق خشک آفریقای شرقی زندگی می کند ، رنگ نارنجی روشن این جانور بسیار زیباست اما فراموش نکنید که این رطیل بسیار پرخاشگر و مهاجم است و فنگهای آن در هر زمان آماده گزش مهاجمین است.

Venezuelan Sun Tiger
ببر خورشیدی ونزوئالی

این رطیل درختی زی بومی کشور ونزوئلا بوده و جانوری بسیار سریع و مهاجم است.

Venezuelan Greenbottle Blue
سبز آبی متالیک ونزوئالی

این رطیل را می توان یک رطیل نیمه درخت زی دانست که در مناطق خشک ونزوئلا زندگی می کند ، رنگهای سبز و آبی متالیک بدن این رطیل بسیار زیباست و از لحاظ رنگ یکی از زیباترین رطیل های دنیا محسوب می شود. این نوع از رطیلها جانورانی حساس بوده و به هرگونه محرک با پرتاب موهای گزنده عکس العمل نشان می دهند.

Trinidad Chevron

نشان ترینیدادی

یک رطیل بسیار زیبا که بومی جزایر ترینیداد و توباگو است . این جانور دارای موهای بسیار بلندی (به نسبت سایر رطیلها) بوده و رطیلی سریع و بسیار پرخاشگر محسوب می شود.

Mexican Red Knee

زانو قرمز مکزیکی

یک شاهکار زیبای طبیعت ، رنگهای قرمز ، زرد ، نارنجی ، آبی تیره و ... همه و همه در یک رطیل گرد آمده اند تا قدرت خالق بزرگ را به رخ بکشند. این رطیل زیبا در نواحی مرکزی مکزیک یافت می شود و طبعی بسیار آرام دارد به همین علت این جانور انتخابی بسیاری از دوستداران رطیل به جهت نگهداری می باشد.

King Baboon

شاه بابون

شاه بابون بومی آفریقا بوده و دومین رکورد جثه و اندازه را در میان رطیل‌های آفریقایی دارد البته شاید بهتر بود که نام آن را ملکه بابون می گذاشتند زیرا نوع ماده این رطیل است که در حدود ۲۰ سانتی متر اندازه دارد و نوع نر آن بیش از ۱۲ سانتی متر رشد نمی کند در این خطر از این رطیل صدای سوتی بلندی از خود تولید می کند.

Indian Ornamental

زینتی هندی

نوارهای سفید ، سیاه و خاکستری همراه با نقشه‌هایی زیبا نامی برازنده و در خور به این جانور داده اند ، زینتی هندی
این رطیل بومی جنگلهای جنوبی هند بوده و در میان درختان میان تهی و سوراخهای موجود در کنده ها و تنه های درختان زندگی می کند . این رطیل در گروه رطیل‌های تند و تیز قرار گرفته و توصیه من به شما این است که خیلی سربه سر آن نگذارید.

Straighthorned Baboon

بابون راست شاخ

این رطیل در مناطق خشک با پوشش گیاهی تنک ، کشور موزامبیک زندگی می کند و از گروه رطیل‌های زمین زی نقب زن است.

Ecuadorian Redbloom

شکوفه قرمز اکوادوری

این رطیل اکوادوری جانوری عصبی و تند مزاج است و زمانی که تحریک شود بدن جانور بروی هر هشت پا به سمت بالا می آید و در گزیدن و استفاده از فنکهایش لحظه ای درنگ نمی کند.

Colombian Lesser Black
سیاه کوچولوی کلمبیایی

رطیلی بومی کشور کلمبیا که با رنگهایی زیبا ، هر کسی را متعجب می سازد.

Cobalt Blue
آبی کبالتی

این رطیل بومی جنگلهای آسیا جنوب شرقی است. این رطیلهای رنگ آبی کبالتی بسیار زیبا و منحصر بفردی دارند.
این رطیل زمین زی نقبهای عمیقی حفر می کند و نسبت به لمس شدن توسط انسان یا موجودات دیگر بسیار حساس می باشند.

Cameroon Red Baboon

بابون قرمز کامرونی

این رطیل نقب زن بومی کشور کامرون است ، در حالت عادی این جانور ، رطیلی خجالتی است اما زمانی که تحریک می شود به جنگجویی بی رحم تبدیل می شود.

Costa Rican Zebra

راه راه کاستاریکایی

این رطیل بومی کشور کاستاریکا است اما در کشورهای نظیر نیکاراگوئه و گواتمالا نیز یافت می شود ، لگ اسپن این رطیل ۱۳ سانتی متر است نوع ماده این جانور ۱۸ سال عمر می کند.

راه راه رطیلی پرطاقت و قوی بنیه است و طبعی آرام دارد اما توصیه می شود که به آن دست نزنید. این رطیل به دلیل مقاوم بودن توسط بسیاری از علاقمندان به رطیل نگهداری می شود.

Brazilian Black and White

سیاه سفید برزیلی

این رطیل بومی برزیل است و لگ اسپن آن در حدود ۲۰ سانتی متر است. این رطیل گونه ای نادر و کمیاب محسوب می شود ، این رطیل نیز همانند دیگر رطیل های دنیای جدید در استفاده از موهای گزنده تردید نمی کند .

در خاتمه بار دیگر یادآور می شوم که نگهداری رطیل در منزل نیاز به دانش و آگاهی خاص خود دارد و هر گونه سهل انگاری باعث ایجاد صدمات فیزیکی و یا روحی (ناشی از ترس) در فرد نگهدارنده و یا خانواده او می شود هدف من بیش از آنکه معرفی رطیل به عنوان یک حیوان خانگی باشد ، شناساندن این جاندار به خوانندگان عزیز و رفع ابهامات و شایعاتی در این زمینه بود.

